

Kurs świadomościowy z zakresu pracy z osobami z niepełnosprawnościami dla kadry Collegium Witelona

Moduł 2

System orzekania o niepełnosprawności w Polsce

COLLEGIUM
WITELONA
Uczelnia Państwowa

Spis treści Modułu

Moduł 2.1

Orzecznictwo

Moduł 2.2

Symbole i stopnie niepełnosprawności

Orzecznictwo

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, aby dana osoba mogła być uznana za osobę z niepełnosprawnością (w rozumieniu prawnego-formalnym), musi ona posiadać formalne orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Dodatkowo, funkcjonują również tzw. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (dot. uznania za niepełnosprawne dziecka w placówkach oświatowych).

System orzekania o niepełnosprawności określają dwa podstawowe akty prawne:

- a) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2019, poz. 1172).
- b) Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 1270).

Orzecznictwo (c.d.)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2019, poz. 1172).

W ustawie tej, w art. 2 definiuje się niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Art. 3 określa orzekane stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Zgodnie z Ustawą, organami orzekającymi niepełnosprawność są Powiatowe i Wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (orzeczenia do celów pozarentowych).

Orzecznictwo (c.d.)

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 1270).

W ustawie tej, w art. 12 zdefiniowano osobę niezdolną do pracy jako taką, która „całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu”.

Zgodnie z Ustawą, orzeczenia wydawane są przez lekarzy- orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (orzeczenia do celów rentowych).

Symbole i stopnie niepełnosprawności

Orzeczenie o niepełnosprawności określają:

- kod (symbol) niepełnosprawności, który wskazuje przyczynę niepełnosprawności oraz
- stopień orzeczonej niepełnosprawności.

Symbole i stopnie niepełnosprawności (c.d.)

Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden, ale nie więcej niż trzy symbole przyczyn niepełnosprawności:

- 01-U - upośledzenia umysłowe,
- 02-P - choroby psychiczne,
- 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O - choroby narządu wzroku,
- 05-R - upośledzenia narządu ruchu,
- 06-E - epilepsja,

Symbole i stopnie niepełnosprawności (c.d.)

Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden, ale nie więcej niż trzy symbole przyczyn niepełnosprawności:

- 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T - choroby układu pokarmowego,
- 09-M - choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N - choroby neurologiczne,
- 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbole i stopnie niepełnosprawności (c.d.)

Ustalone są trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny - do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu: 1) niezdolną do podjęcia zatrudnienia, 2) zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.
- umiarkowany - do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.
- lekki - do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia, nie wymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Symbole i stopnie niepełnosprawności (c.d.)

Należy mieć na względzie, iż nazewnictwo stosowane na orzeczeniach o niepełnosprawności może być mylące i często np. osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności z powodzeniem pracują, zakładają rodziny, wychowują dzieci itp.

Symbole i stopnie niepełnosprawności (c.d.)

SYSTEM ORZECZNICTWA (od dnia 1 września 1997 r.)

Należy mieć świadomość, że obywatele innych krajów, w tym tych z Unii Europejskiej, będą posługiwać się innym nazewnictwem i klasyfikacją bowiem w każdym kraju system orzecznictwa jest inny.

„Stare” grupy	Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS	Orzeczenie powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności
I grupa inwalidzka	całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji	znaczny stopień niepełnosprawności
II grupa inwalidzka	całkowita niezdolność do pracy	umiarkowany stopień niepełnosprawności
III grupa inwalidzka	Częściowa niezdolność do pracy lub celowość przekwalifikowania zawodowego	lekki stopień niepełnosprawności

